

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår ref.: PAH/akr/kgr

Oslo, 15.12.2017

HØRINGSSVAR – NY FINANSAVTALELOV

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 07. september 2017 med vedlegg vedrørende ovennevnte. Finansforbundet gir med dette sitt høringssvar.

Finansforbundet er det største fagforbundet i finansnæringen, med 32.000 medlemmer. Finansforbundet er opptatt av å sikre gode og forutsigbare rammebetingelser for finansnæringen, og ivareta kundenes rettigheter.

Finansforbundet er videre opptatt av at finansnæringen i Norge skal ha høy troverdighet og et godt omdømme. Næringen er avhengig av seriøse aktører som er gode rådgivere for sine kunder, og som jobber for å ivareta kundenes interesser. Finansforbundet jobber også for å øke kunnskapen om næringens rolle i samfunnet. Økt kunnskap om næringens betydelse i samfunnet vil bidra til økt etisk bevissthet. En ansvarlig finansnæring er en transparent og langsiktig finansnæring, og det er viktig at myndighetene sikrer tydelige rammebetingelser og lover som gjelder for alle aktørene i næringen.

Finansforbundet synes det er positivt at departementet har foreslått en ny finansavtalelov som implementerer EUs reviderte betalingstjenestedirektiv, betalingskontodirektivet, og boliglånsdirektivet. Departementets intensjoner om å lage et forenklet lovverk og styrke forbrukervernet er gode, men vi mener lovforslaget kunne vært bedre gjennomarbeidet på flere punkter. I noen tilfeller vil tiltenkte forenklinger av definisjoner, ordlyd og lover ikke være til fordel for verken kundene eller bankenes evne til å levere tjenester.

Overordnet stiller vi spørsmål ved valget om å utarbeide nytt lovforslag internt i departementet, og ikke nedsette et lovutvalg som er vanlig praksis. Det er en omfattende lov og det er foreslått mange endringer som påvirker bransjen i en slik grad at vi ser at det med fordel kunne vært et bredt sammensatt utvalg som behandlet saken. Vi ser frem til en grundig behandling av høringssvar og håper mye vil forbedres i den endelige lovteksten.

Økt antall rettsprosesser

Finansforbundet er usikre på om utkastet til ny lovtekst som presenteres vil bidra til økt forutberegnelighet for tilbyder og kunden. Dette gjelder spesielt de nye erstatningsreglene, som etter vårt syn kan føre til mindre forutberegnelighet for bankene som igjen potensielt vil kunne føre til en vesentlig økning i antall rettsprosesser. Det vil være negativt for kunden, banken og vil få uheldige samfunnsmessige konsekvenser.

Visse regler om kausjon, ufravikelig også i næringsforhold.

I dag kan lovens regler om kausjonistens rettigheter fravikes i sin helhet når kausjonisten er næringsdrivende (men med en skriftlig avtale som angir det maksimale kausjonsansvaret), det er også fast praksis at disse reglene fravikes når kausjon stilles i næringsforhold. Hvis forslaget vedtas som foreslått innebærer det store konsekvenser som vi mener ikke har fått en nødvendig konsekvensutredning. En omfattende kredittvurdering av selskap og varsling ved alle endringer knyttet til låneavtalen er et par opplagte konsekvenser av et slik forslag. Dette er både upraktisk og vil kunne føre til at personer med næringsvirksomhet blir mindre attraktive som kausjonister for bankene.

Obligasjoner med fortrinnsrett – OMF

Finansforbundet vil understreke at det er en uheldig formulering som omhandler OMF. Det presiseres at lån som er ytet av et foretak kan bare overdras til «tilsvarende foretak» (opprinnelig kredittyter). Dette vil i så fall innebære at et lån ytet av en bank ikke kan overdras til et finansieringsforetak osv. Dette er i dag en velfungerende ordning og vi håper at det blir en presisering i den endelige lovteksten, slik at det ikke oppstår tvil om adgangen til å overdra porteføljer mellom ulike finansforetak. Det arbeides for tiden med et europeisk regelverk for verdipapirisering, vi finner det naturlig å avvete konklusjonene i dette arbeidet før man foretar vesentlige endringer i norsk lov på dette området.

Utøvelsen av godt bankhåndverk bidrar til vern og ikke umyndiggjøring av kunden.

Flere av de foreslåtte endringene i denne høringen griper inn i bankhåndverket som utøves av bankene i hver enkelt lånesøknad. Bankene har god kjennskap til sine kunder, ofte gjennom mange år, og kan gjennom en totalvurdering foreta kompetent individuell rådgivning. De ansatte og næringen har gjennom flere konkrete tiltak bidratt til å høyne kvaliteten på rådgivningen som bl.a. opprettelsen av Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere (AFR). Finans Norge har gjennom sitt arbeid med bransjenormer og etiske standarder forpliktet sine medlemmer til å yte ansvarsfull og god kunderådgivning.

I forslag til lov pålegges bankene en forklaringsplikt, og ikke en ren opplysningsplikt slik som i dag. Forklaringsplikten innebærer at bankene må tilpasse opplysningene den gir om lånevilkårene til kundens individuelle forutsetninger, og ved å stille kontrollspørsmål sikre seg at kunden har forstått vilkårene. Banken har bevisbyrden på at dette er forstått av kunden og må sørge for at dette kan dokumenteres. I tillegg til dette er det foreslått en absolutt plikt for kredittyter til å avstå fra å yte kreditten dersom kredittvurderingen trolig (sett ut i fra en ren automatisk behandling) ikke kan tilbakebetale lånet. Dette griper inn i bankhåndverket og vil føre til en langt mer restriktiv utlånspraksis enn hva som er nødvendig, av frykt for tap ved kundens mislighold. Videre kan usikkerhet om et låns gyldighet være problematisk i relasjon til salg av låneporteføljer.

Ansvar for tredjepersoner

§ 13 i lovforslaget, som regulerer tjenesteyterens ansvar overfor sine kunder for tredjepersoners opptreden, er ny. Bestemmelsen skal bidra til å styrke kundens erstatningsrettslige vern ved

tjenesteyterens mislighold. Adgang til direktekrav overfor tjenesteyterens kontraktsmedhjelpere, skal øke kunders dekning ved tjenesteyters mislighold.

§ 13 (2) innebærer en mulighet for kunden til å gjøre sitt krav gjeldende direkte mot tjenesteyterens kontraktsmedhjelpere. Finansforbundet er opptatt av at dette ikke skal innebære en utvidet adgang til å stille enkeltpersoner som er ansatt i finansinstitusjoner personlig ansvarlig, og mener det er et behov for å få presisert at ansatte ikke er å regne som kontraktsmedhjelpere i denne forbindelse. Å kunne gå direkte på en ansatt vil ikke bidra til å styrke kundens erstatningsrettslige vern ved mislighold, og det er ikke et rimelig ansvar å legge på arbeidstakere innen finans.

Ikrafttredelse av loven

Det er ikke spesifisert i høringsnotatet når ikrafttredelse skal skje. De delene og reglene som implementerer betalingstjenestedirektivet PSD 2 må etter vårt syn tre i kraft så tidlig som mulig for å sikre like vilkår innad i EU/EØS. Direktivet trer i kraft 13. januar 2018 i EU, og på tross av at noen land er forsinket med implementeringen vil det oppstå en skjevhet om det går veldig lang tid før reglene innføres i Norge.

Med vennlig hilsen

FINANSFORBUNDET

Pål Adrian Hellman
forbundsleder